

Bollenteelt in Balans: Gezonde bollen & duurzame teelt

Strategische agenda 2026–2035
Stichting Bloembollenonderzoek (SBO)
April 2026

SBO
Stichting
Bloembollenonderzoek

1. Inleiding

De Nederlandse bloembollensector is toonaangevend in de wereld. Om deze positie te behouden wil de bollensector voorop blijven lopen op het gebied van duurzaamheid en kwaliteit. Een teelt waarbij kwaliteit voorop staat. Maar ook een robuuste teeltwijze die bijdraagt aan een gezonde leefomgeving én aan een rendabele bedrijfsvoering.

Het realiseren van bovenstaande ambitie vraagt om betrouwbare kennis waarmee kwekers en sectororganisaties goed onderbouwde keuzes kunnen maken. Gedegen onderzoek naar gewas- en sector overschrijdende thema's zijn hierbij onmisbaar. Met het programma "Onderzoek en Innovatie Bloembollen 2022–2027" heeft de bollensector de basis gelegd voor een stevig onderzoeksprogramma waarmee uitdagingen worden aangepakt en de ambities van de sector kunnen worden gerealiseerd.

Inmiddels is de uitvoering van het lopende onderzoeksprogramma goed op weg met zo'n 25 onderzoeksprojecten in uitvoering. Er wordt nu dan ook al vooruitgekeken naar de toekomst: Welke uitdagingen liggen er in 2035 voor de bloembollensector? Antwoord dient gegeven te worden op de vraag een welke thema's nu gewerkt worden om in de toekomst bollen te kunnen blijven telen.

In deze strategische onderzoeksagenda "Bollenteelt in Balans: gezond & duurzaam" zet de Stichting Bloembollenonderzoek een stip op de horizon en geeft zij richting aan het onderzoeksprogramma voor de periode 2026–2035.

2. De bloembollenteelt anno 2026

Het areaal bloembollen beslaat op dit moment zo'n 25.000 hectare. De tulp is met ruim de helft van het areaal het meest geteelde bloembolgewas. Lelie beslaat ongeveer een kwart van het areaal. Naast deze twee hoofdgewassen worden ook hyacinten, narcissen, dahlia's, gladiolen, irissen en bijzondere bolgewassen geteeld. Het relatief kleine oppervlak en de grote diversiteit maakt dat de sector specialistisch en kennisintensief is.

De bloembollensector omvat veredeling, teelt en handel van bloembollen. Op dit moment zijn ongeveer 1.000 bedrijven actief als bloembollenteler en zo'n 100 als handelaar. De toegevoegde waarde van de bloembollensector aan de Nederlandse economie bedraagt jaarlijks ongeveer 1 miljard euro. Op dit moment staat de sector op een kruispunt. De wereld verandert snel en ook de bollenteelt verandert mee. Onderstaande veranderingen vragen om een groot aanpassingsvermogen en samenwerking binnen de sector.

1. DRUK OP GEWASBESCHERMING EN AANGESCHERPTE MILIEUWETGEVING

De druk op het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen neemt verder toe door strengere regelgeving en maatschappelijke druk. Alternatieve groene middelen zijn nog onvoldoende beschikbaar. Dit maakt het moeilijk om ziekten en plagen effectief te bestrijden. De sector zoekt naar alternatieven voor de huidige chemische gewasbeschermingsmiddelen. Deze alternatieven worden geïntegreerd in nieuwe robuuste

teeltsystemen waarin een hoge productkwaliteit en duurzaamheid centraal staan.

2. KLIMAATVERANDERING EN EXTREME WEERSOMSTANDIGHEDEN

Onvoorspelbaar weer verstoort de teeltplanning en oogstzekerheid steeds vaker. De bollensector kan bijdragen aan het opvangen van de gevolgen van klimaatverandering. Kansen liggen bij het werken aan een toekomstbestendige

bollenteelt en een adaptief watersysteem. Door bij te dragen aan een betere bodemkwaliteit kunnen ook de weerbaarheid, productiviteit en biodiversiteit van de bodem, en daarmee ook de kwaliteit van het oppervlaktewater, verbeteren.

3. STRENGE FYTOSANITAIRE EISEN

Belangrijke exportmarkten stellen steeds strengere eisen aan de kwaliteit en ziektevrigheid van bloembollen. Fytosanitaire afkeuringen kunnen leiden tot directe exportverliezen. Voor een internationale speler als de bloembollensector dient de kwaliteit van bloembollen te voldoen aan de hoogste eisen. Kansen liggen op het gebied van schoon uitgangsmateriaal, hygiëne en monitoring op ziekten en plagen tijdens de teelt.

4. BIODIVERSITEIT

Er is in Nederland sprake van een algemene afname van de biodiversiteit. Hoewel er inmiddels verbeteringen zijn, lijkt Nederland de internationale biodiversiteitsdoelen voor 2030

niet te halen. De bollensector kan bijdragen aan oplossingen door het vergroten van de biodiversiteit op bedrijven. Dit heeft tevens een positief effect op de weerbaarheid van de geteelde bolgewassen tegen ziekten en plagen.

5. ARBEIDSTEKORT

De teelt van bloembollen is arbeidsintensief, vooral tijdens plant- en oogstperiodes. Door strengere wetgeving en minder internationale arbeidskrachten ontstaat een tekort aan seizoenarbeiders. Kansen liggen op het gebied van automatisering, robotisering en AI.

Stichting Bloembollenonderzoek maakt nu keuzes welk onderzoek nodig is om antwoorden te vinden op de vragen die de komende 10 jaar voor de sector het verschil maken. Bovenstaande thema's zijn hierin leidend.

3. Toekomstbeeld bloembollensector 2035

In 2035 is de Nederlandse bloembollensector een toonaangevend voorbeeld van technologische innovatie en duurzame landbouw. De bollenvelden zijn niet alleen een iconisch beeld van het Nederlandse landschap, maar zijn ook het resultaat van een ecologisch verantwoord en rendabel teeltsysteem. De sector heeft zich in tien jaar tijd sterk aangepast aan de in het vorige hoofdstuk genoemde maatschappelijke, ecologische en economische uitdagingen. Dankzij de inzet van o.a. nieuwe teelttechnieken, data gedreven monitoring en klimaatbestendige rassen is de sector weerbaarder geworden tegen extreme weersomstandigheden.

Slimme irrigatie- en bemestingssystemen maken efficiënt gebruik van water en nutriënten zodat er zo min mogelijk water wordt verbruikt en tegelijkertijd de emissie van nutriënten naar bodem en water zo veel mogelijk wordt voorkomen. Innovaties zoals gesloten teeltsystemen en hergebruik van water en nutriënten dragen bij aan een schone productie. Met groenbemesters en een uitgekiend teeltplan wordt ingezet op gezonde bodems met versterking van bodemkwaliteit en biodiversiteit. Binnen de gewasbescherming vind een verschuiving plaats naar een duurzaam, geïntegreerd en technologisch geavanceerd systeem. Chemische middelen maken grotendeels plaats voor geïntegreerde gewasbescherming waarbij biologische oplossingen, weerbare teeltsystemen, resistente rassen en precisietechnologie centraal staan. De inzet van natuurlijke vijanden, biostimulanten en groene gewasbeschermingsmiddelen

wordt gecombineerd met datagedreven monitoring via drones, sensoren en AI. Deze technologieën maken het mogelijk om ziekterisico's vroegtijdig te signaleren en middelen zeer gericht toe te passen.

De sector heeft zich ook maatschappelijk vernieuwd. Strenge regelgeving en maatschappelijke druk hebben de transitie naar duurzame gewasbescherming versnelt. De sector anticipeert hierop met innovatieve oplossingen, transparantie in de keten en certificering op het gebied van milieu-impact. Er is sprake van een sterke verbinding met de omgeving, met ruimte voor educatie en kennisdeling. Fieldlabs, experimenteerlocaties en praktijkleernetwerken spelen hierin een belangrijke rol. Internationaal blijft Nederland koploper in kennis, kwaliteit en export van bloembollen. Tegelijkertijd opereert de sector met een kleinere ecologische voetafdruk en een grotere maatschappelijke meerwaarde. De bloembollensector van 2035 is toekomstbestendig, verantwoord en economisch krachtig. Een sector die duurzaamheid en ondernemerschap succesvol weet te combineren!

4. Beleidskader & verhouding tot bestaande plannen

In de afgelopen periode zijn door organisaties in de bloembollensector de volgende voor het SBO onderzoeksprogramma relevante ambities en plannen vastgesteld:

- **Toekomst Bollenpak.** Binnen dit duurzaamheidsprogramma werken KAVB, Anthos en CNB samen aan acht pijlers: Plantgezondheid, Mens & Maatschappij, Water, Biodiversiteit, Arbeid, Energie, Bodem en Heldere Communicatie (zie Hoofdstuk 6).
- **Vitale teelt 2030.** Deze visie zet uiteen hoe de bloembollensector werkt aan een vitale teelt met als horizon 2030. De visie legt de basis voor een onderzoeks- en uitvoeringsprogramma waarmee de ambities van de sector kunnen worden uitgevoerd. De visie is een initiatief van de KAVB, Wageningen University & Research en de Greenports Duin- & Bollenstreek en Noord-Holland Noord.

Ook de overheid heeft de een aantal beleidstukken gepubliceerd die relevant zijn voor de keuzes in de onderzoeksagenda van SBO op weg naar 2035:

- **Visie Landbouw, Natuur en Voedsel: Waardevol en Verbonden** voor een omslag naar kringlooplandbouw in 2030. De visie is uitgewerkt in een realisatieplan met inzet op de volgende zaken die voor de bloembollenteelt in het bijzonder relevant zijn: duurzaam bodembeheer, weerbare teelt- en plantsystemen en beperken van emissies.

- **Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming 2030** op basis van de Toekomstvisie gewasbescherming 2030 met drie strategische doelen voor 2030: (1) plant- en teeltsystemen zijn weerbaar (2) land- en tuinbouw en natuur zijn met elkaar verbonden (3) nagenoeg zonder emissies naar het milieu en nagenoeg zonder residuen op producten.
- **Bodemstrategie** met als streefbeeld dat in 2030 alle landbouwbodems duurzaam worden beheerd. Daartoe is in 2019 het Nationaal Programma Landbouwbodems (NPL) van start gegaan met inzet op het ontwikkelen van kennis, meetinstrumenten, praktische maatregelen en monitoring.
- **Klimaatakkoord** met als doel om de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% te verminderen. Voor de bloembollenteelt relevante teksten vallen onder C 4.5.3. 'Landbouwbodems en vollegrondsteelt' en betreffen inzet op het verhogen van koolstofvastlegging in de bodem en het verminderen van lachgasemissies. Ook voor de bloembollensector zijn hierin afspraken gemaakt.
- **Kaderrichtlijn Water (KRW)** is een Europese richtlijn die de kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater moet verbeteren en beschermen, met de deadline van 2027 voor het halen van doelen. De nadruk ligt op het verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van het water, waaronder het beperken van nutriënten en het herstellen van natuurlijke leefomgevingen.
- **Concept 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn** is gericht op verbetering van de waterkwaliteit waarbij de focus ligt op het behalen van de Europese norm van 50 mg/l nitraat in grondwater en het tegengaan van eutrofiëring van oppervlaktewater. Het gaat hier nadrukkelijk nog om een concept.

Daarnaast is de Nationale Agenda Precisielandbouw (NAP) opgeleverd die voortvloeit uit het project Nationale Proeftuin Precisielandbouw (NPPL). In de NAP worden 24 maatregelen beschreven om 11 knelpunten met betrekking tot precisielandbouw weg te nemen of te verminderen.

De Topsectoren Agri & Food, Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Water & Maritiem hebben gezamenlijk de Kennis- en Innovatieagenda (KIA) Landbouw, Water, Voedsel voor 2020–2023 vastgesteld. Deze KIA is de meest recente versie en loopt nog door tot 2028.

De strategische agenda sluit nauw aan bij de hierboven genoemde initiatieven. Het onderzoeksprogramma in deze agenda is ondersteunend en erop gericht dat de bollensector overeengekomen ambities kan waarmaken en afgesproken normen en wetgeving kan realiseren. Uiteraard is hierbij het streven als sector voorop te blijven lopen op het gebied van kwaliteit en duurzaamheid. Dit kan alleen als ondernemers een rendabele bedrijfsvoering kunnen realiseren zodat er ruimte is om te investeren in het bedrijf, in de sector en in een gezonde leefomgeving.

5. Onderzoeksprogramma 2026-2035

5.1 FOCUS ONDERZOEK

Grote veranderingen brengen onzekerheid met zich mee. Dat geldt zeker voor de ambitie om tot een gezonde en duurzame bollenteelt te komen in 2035. Er is nog veel onbekend over de impact en interacties van de veranderingen op de teelt van bloembollen. Onderzoek naar de basisrandvoorwaarden van de bollenteelt is noodzakelijk om als bloembollenbedrijf hier naar toe te kunnen werken. Op basis van nieuwe kennis kunnen bollentelers bedrijfsspecifieke keuzes beter onderbouwen. Dit draagt bij aan zowel een verbeterd verdienmodel voor de ondernemer als een duurzamere sector.

De focus voor Stichting Bloembollenonderzoek ligt de komende 10 jaar op:

- Ontwikkelen van nieuwe kennis zodat er in 2035 duurzame en gezonde bloembollen geteeld kunnen worden;
- Onderzoek naar plotseling opkomende plantenziekten of -plagen;
- Grensverleggende innovaties;
- Ontsluiten en voor telers beschikbaar maken van (oude) kennis;
- Intensieve kennisverspreiding naar de ondernemer.

Het zwaartepunt van de agenda ligt op meerjarig, gewasoverstijgend onderzoek dat financieel te omvangrijk is om door telers individueel te financieren.

5.2 THEMA'S ONDERZOEK

In het “Onderzoeksprogramma Bloembollensector 2022–2027” dat ter onderbouwing van de Algemeen Verbindend Verklaring is opgesteld zijn de volgende onderzoeksthema's opgenomen:

- Vitale en weerbare bodem
- Vitaal en weerbaar gewas
- Vitale omgeving: biodiversiteit, kringlopen, klimaat & energie
- Vitaal bedrijf: management, economie, data & techniek

Uit een rondgang langs bloembollentelers en verschillende stakeholders binnen en buiten de sector, blijkt dat bovenstaande thema's ook voor de periode tot 2035 nog steeds zeer relevant zijn. Aangezien de onderzoeksthema's omvangrijk zijn, is er nadrukkelijk behoefte aan prioritering.

5.3 SPEERPUNTEN BINNEN DE THEMA'S

Stichting Bloembollenonderzoek heeft de afgelopen jaren samen met de productgroepen van de KAVB geïnterviewd wat de onderzoekswensen zijn van telers. Ook zijn gesprekken gevoerd met onderzoeksinstituten, branche organisaties, de Bloembollenkeuringsdienst en leveranciers van gewasbeschermingsmiddelen. Op basis hiervan zijn per thema drie speerpunten per thema benoemd. De speerpunten per thema zijn als volgt:

Vitaal gewas

1. Gezond en schoon uitgangsmateriaal
2. Beheersing ziekten en plagen
3. Onkruidbeheersing en -bestrijding

Vitale bodem

1. Beheersing en bestrijding bodempathogenen
2. Inzicht in, en het sturen op, het verbeteren van de bodemkwaliteit
3. Reduceren van uitspoeling en voldoen aan de Kaderrichtlijn Water

Vitale omgeving: biodiversiteit, kringlopen, klimaat & energie

1. Versterken biodiversiteit
2. Verlagen footprint bloembollenteelt
3. Verbeteren van nutriëntenefficiëntie en de organische stof kringloop

Vitaal bedrijf: management, economie, data & techniek

1. Data gedreven teeltbeslissingen (AI, sensoren, big data)
2. Verbeteren en verduurzamen van bedrijfssystemen
3. Economisch doorrekenen van maatregelen

5.4 TOETSINGSCRITERIA ONDERZOEKSPROJECTEN

Onderzoeksvoorstellen die aan SBO voorgelegd worden ter financiering dienen te voldoen aan criteria die inhoudelijk aansluiten bij de focus, de thema's en de speerpunten. Deze criteria zijn als volgt:

- Het onderzoek levert een bijdrage aan de thema's en doelstellingen uit deze strategische onderzoeksagenda.
- Het onderzoek is gericht op het verkrijgen van kennis op de lange termijn (strategisch – fundamenteel).

Het onderzoek is een samenwerkingsverband met minimaal één onderzoeksinstituut.

- Het onderzoek is gewas- en/of sector overstijgend.
- Resultaten zijn openbaar. Geen besloten deelname van bloembollentelers.

6. Doelstellingen Toekomst Bollenvak

De brancheorganisaties KAVB en Anthos staan aan de lat om het duurzaamheidsprogramma Toekomst Bollenvak te realiseren. Dit programma heeft een aantal doelstellingen opgesteld waarvoor onderzoek noodzakelijk is om deze te kunnen halen. Deze doelstellingen zijn:

- Terugdringen gebruik hoog-impact gewasbeschermingsmiddelen. Reductie van de milieubelasting (milieubelastingspunten) met 50% in 2030 ten opzichte van peiljaar 2019.
- Bedrijven zijn in 2030 passend gecertificeerd voor duurzaamheid of doen mee met initiatieven zoals de Biodiversiteitsmonitor Bloembollen en Regioaanpak.
- De emissie van gewasbeschermingsmiddelen, stikstof en fosfaat naar het oppervlaktewater wordt zoveel mogelijk beperkt.
- Actief bijdragen aan het versterken van biodiversiteit op en rond de percelen. In 2030 is de biodiversiteit verbeterd door het scheppen van betere randvoorwaarden.
- Werknemers hebben een veilige, eerlijke en aantrekkelijke werk- en leefomgeving. Mechanisering, automatisering en robotisering worden waar mogelijk ingezet.
- Maximale reductie van de CO2 footprint. De CO2-footprint wordt stapsgewijs gereduceerd door duurzame energieopwekking en -inkoop.
- De organische stofbalans is in 2030 op elk bollenteeltbedrijf neutraal of positief. Behoud van een gezonde, levende, en weerbare bodem en deze versterken.

SBO werkt vanuit een zelfstandige, onafhankelijke positie aan oplossingen voor de uitdagingen in de bloembollenteelt via de uitvoering van een gedegen onderzoeksprogramma. Stichting Bloembollenonderzoek onderschrijft bovenstaande doelstellingen en spant zich in om onderzoeksprojecten te initiëren en financieren die een bijdrage leveren aan bovenstaande doelstellingen.

7. De aanpak: route naar een gezonde & duurzame bollenteelt

Om de doelstellingen uit het duurzaamheidsprogramma Toekomst Bollenvak te kunnen realiseren is gecoördineerde inzet nodig om het hiervoor benodigde onderzoek te identificeren, draagvlak te creëren, te financieren en uit te voeren. Hier ligt een duidelijke rol voor Stichting Bloembollenonderzoek. Deze rol past ook naadloos in het doel van SBO: oplossingen vinden voor de uitdagingen waar de bloembollensector voor staat. Om deze rol goed te kunnen vervullen is samenwerking essentieel.

7.1 SAMENWERKING BINNEN DE BLOEMBOLLENSECTOR

De bloembollensector is een goed georganiseerde sector met een groot aantal partijen die actief zijn binnen de belangenbehartiging, de bemiddeling, de keuring van bloembollen, toelevering, voorlichting, bloementoonstelling en onderzoek. SBO werkt met al deze partijen nauw samen bij het tot stand komen van nieuwe onderzoeksprojecten en vervolgens de financiering ervan. Door het grote aantal partners en financiers van projecten, is de totstandkoming van samenwerkingsverbanden (consortia) veelal inefficiënt en tijdrovend.

Inzet SBO:

- ✓ SBO neemt de regie om tot eenduidige kennisvragen voor nieuwe onderzoek te komen. Passend binnen de eigen onderzoeksagenda en met draagvlak van bollentelers en de productgroepen van de KAVB.
- ✓ SBO neemt het initiatief om tot een efficiënter traject van consortia vorming en financiering te komen. Hierbij is de onderzoeksagenda van SBO leidend.
- ✓ Samen met andere partners werkt SBO aan het uitvoeren van een gezamenlijke sectorale innovatie agenda via de Route en Kansenkaart (REK) vanuit de Topsector T&U.
- ✓ SBO zoekt de verbinding met jongeren en het agrarisch onderwijs.

7.2 SECTOR OVERSTIJGENDE SAMENWERKING

Zoals eerder vermeld, is de bloembollensector een kleine sector met een grote diversiteit aan gewassen. Dit maakt de sector specialistisch en kennisintensief. De bloembollensector staat echter niet alleen in de uitdagingen voor de toekomst. Ook andere plantaardige sectoren, in het bijzonder open teelten zoals de akkerbouw, fruitteelt en vollegrondsgroententeelt, staan voor dezelfde opgaven. Vandaar dat SBO al sinds de start van de stichting deelneemt in sector overstijgende onderzoeksprojecten zoals de PPS Groenbemers en de PPS Grondige aanpak bodemplagen.

Binnen Greenports Nederland werken ondernemers, overheden, branche organisaties en onderwijs en kennisinstellingen samen aan een gezamenlijke nationale tuinbouwagenda. Hierin worden o.a. de ambities voor het verder verduurzamen en het versterken van de concurrentiepositie van de tuinbouwsector

vormgegeven. Onderzoek is een onderdeel van deze gezamenlijke agenda. Er is op dit moment echter geen gezamenlijk sector overstijgend onderzoeksprogramma waarbinnen langjarige programma's voor de plantaardige sectoren kunnen worden uitgevoerd. Een dergelijk programma, inclusief bijbehorende financiering, is echter wel noodzakelijk om de innovatiekracht en de samenwerking over sectoren heen structureel te versterken.

Inzet SBO:

- ✓ SBO intensiveert en versterkt de samenwerking met plantaardige sectoren in sector overstijgende onderzoeksprojecten.
- ✓ SBO intensiveert en versterkt de samenwerking met Greenports Nederland en ondersteunt een gezamenlijk sector overstijgend onderzoeksprogramma.
- ✓ Onder voorwaarden is SBO bereid om een structureel deel van de sectorale inkomsten uit de Algemeen Verbindend Verklaring te reserveren. Met ingang van 2026 reserveert SBO 15% van het onderzoeksbudget voor sector overstijgend onderzoek.

7.3 INNOVATIE

Onderzoek en innovatie zijn nauw met elkaar verbonden. Onderzoek richt zich op het ontdekken en ontwikkelen van nieuwe kennis en inzichten, terwijl innovatie zich vooral richt op het toepassen van nieuwe ideeën, producten of processen om waarde te creëren. Voor bedrijven in de bloembollensector zijn zowel onderzoek als innovatie zeer relevant. Onderzoek vormt de basis voor innovatie terwijl innovatie ook nieuwe kansen creëert voor verder onderzoek waardoor een cyclus van kenniscreatie en toepassing ontstaat.

Inzet SBO:

- ✓ SBO biedt structureel ruimte aan grensverleggende innovaties door overkoepelde projecten te stimuleren waarin plaats is voor zowel fundamenteel/strategisch onderzoek als ondernemer gedreven praktijkonderzoek.
- ✓ SBO werkt nauw samenwerken met het Keukenhof Innovatiefonds en Agritech Capital bij het realiseren van gezamenlijke onderzoeksprojecten die zowel strategisch van aard zijn als ondernemer gedreven.
- ✓ Inventariseren van de mogelijkheden van AI en de mogelijkheid om een data-ecosysteem op te zetten. Bijvoorbeeld het inrichten van een bollenteelt datahub en data gedreven beslismodellen. Hierbij dient aandacht te zijn voor het digitale eigenaarschap.

7.4 KENNISVERSPREIDING

Het uitvoeren van onderzoek is geen doel op zich. Het doel van onderzoek is het ontwikkelen van nieuwe kennis en daarmee oplossingen bieden voor problemen. Uiteraard dient deze kennis vervolgens beschikbaar te zijn voor de bollenteler. In de gehele agrarische sector stroomt nieuwe kennis en innovaties echter onvoldoende door naar de praktijk. In de bollensector is dat niet anders.

SBO zet zich in om de kennisverspreiding in de bloembollensector te verbeteren door:

- ✓ Cofinanciering van demonstratielocaties en praktijknetwerken.
- ✓ Ontsluiting van onderzoeksresultaten en bloembollenkennis (o.a via CRKLS).
- ✓ Delen van nieuws en onderzoeksresultaten van de door SBO gefinancierde projecten via de eigen website, database, jaarverslag en nieuwsbrieven.
- ✓ Samenbrengen van diverse initiatieven in de bloembollensector (Fieldlabs, experimenteelocaties, praktijknetwerken).
- ✓ Samenwerking met Bollenacademie / agrarisch onderwijs.

8. Financiering

Onderzoeksprogramma

Het huidige onderzoeksprogramma 2022 – 2027 heeft een looptijd van 6 jaar en een eigen budget van ongeveer 1 miljoen euro per jaar. Alle bloembollentelers zijn op basis van een Algemeen verbindend verklaring verplicht om 50 euro per hectare per jaar bij te dragen aan de uitvoering van het onderzoeksprogramma.

Inzet SBO:

- ✓ Uitvoering van het huidige onderzoeksprogramma voor de bloembollensector tot en met 2027.
- ✓ Zorg dragen voor continuering van de Algemeen Verbindend Verklaring na 2027. Medio 2027 wordt een verlenging van de verbindend verklaring aangevraagd voor de maximaal mogelijke looptijd.

8.1 FINANCIËLE OMVANG ONDERZOEKSPROGRAMMA

De uitdagingen voor de bloembollensector zijn groot. Het onderzoeksprogramma richt zich op meerdere gewassen, een brede thematiek met een landelijke dekking en intensieve samenwerking met sectororganisaties, onderzoeksinstituten, overheden en financiële partners. Behalve voor het uitvoeren van onderzoek dient er ook financiële ruimte te zijn voor innovatie en kennisverspreiding.

Binnen het huidige onderzoeksprogramma wordt jaarlijks een forse financiële vermeerderingsfactor gerealiseerd door samenwerking met partners en overheden. Dankzij deze

samenwerking kan er meer onderzoek ten behoeve van de bloembollensector worden gedaan, krijgen de bollentelers waar voor hun geld en groeit het draagvlak onder het onderzoeksprogramma.

Inzet SBO:

- ✓ Vaststellen financiële kaders onderzoeksprogramma en hoogte ondernemersbijdrage.
- ✓ SBO streeft bij het huidige topsectorbeleid naar een zo groot mogelijke gemiddelde vermeerderingsfactor.

8.2 BESLUITVORMING NIEUWE VERBINDEND VERKLARING & HOOGTE ONDERNEMERSBIJDRAGE

De route naar de aanvraag voor een nieuwe verbindend verklaring inclusief de hoogte van de ondernemersbijdrage is als volgt:

16 juni 2026

Bestuursvergadering SBO

- Besluit voortzetting AVV
- Besluit hoogte bijdrage nieuwe AVV

Najaar 2026

Hoofdbestuur (eventueel ALV) KAVB

- Besluit ondersteuning voortzetting AVV
- Besluit ondersteuning hoogte bijdrage nieuw AVV

Voorjaar 2027

Vorbereiden nieuwe aanvraag door SBO & indiening door BO Siereteelt

8.3 ONDERNEMERSBIJDRAGE

Uitgangspunt is dat het onderzoeksprogramma wordt gefinancierd door bloembollentelers op basis van een algemeen verbindend verklaring. Het bedrag dat SBO kan factureren is

afhankelijk van de omvang van het areaal. Dit is een potentieel risico bij het aangaan van meerjarige financiële verplichtingen. De volgende zaken zijn hierbij van belang:

- Gebaseerd op de historie van de afgelopen jaren kan geconstateerd worden dat het aantal bedrijven jaarlijks met gemiddeld 4% daalt terwijl het areaal licht stijgt. In de meerjarenbegroting zal uitgegaan worden van gelijkblijvend areaal.
- De kosten voor een meerjarig project worden boekhoudkundig volledig genomen in het jaar dat de verplichting wordt aangegaan. Door deze keuze kan voldaan worden aan de aangegane verplichtingen en kunnen (bij onverhoopt tegenvallend areaal) jaarlijks nieuwe keuzes gemaakt worden bij het aangaan van nieuwe verplichtingen.

Inzet SBO:

- ✓ Registratie bedrijven, jaarlijkse uitvraag areaal, verzending & inning facturen.
- ✓ Opstellen jaarrekening

8.4 FINANCIERING VERDELING OVER THEMA'S

Gezien de ambities van de sector en SBO kan er een keuze gemaakt worden voor een financiële verdeling over de vier thema's. Deze verdeling is als volgt (in % beschikbaar budget):

— Vitale en weerbare bodem	25%
— Vitaal en weerbaar gewas	45%
— Vitale omgeving: biodiversiteit, kringlopen, klimaat & energie	15%
— Vitaal bedrijf: management, economie, data & techniek	15%

9. Hoe nu verder: concrete uitwerking

Als onderdeel van deze strategische agenda, en als voorbereiding voor de aanvraag van een verlenging van de Algemeen Verbindend verklaring, worden in 2026 en 2027 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- ✓ Opstellen van een Kenniskaart: welke kennis ontbreekt? Een matrix met kennishiaten wordt opgesteld om prioriteiten te kunnen stellen binnen de speerpunten.
- ✓ Implementeren van onderzoek gerelateerde acties uit de in 2026 gepubliceerde route- en kansenkaart voor een duurzame bollenteelt in het onderzoeksprogramma van SBO.
- ✓ Opstellen & uitwerken roadmap met 3 fasen:
 - 2026–2027: Bouwen aan het fundament. Doel: kritische kennishiaten gedekt en een door de bollentelers gedragen fundament voor onderzoek gelegd.
 - 2027–2033: Sturen & Integreren. Doel: van losse onderzoeksprojecten en innovaties naar geïntegreerd onderzoek dat een aantoonbare bijdrage levert aan het verminderen van emissies en de continuïteit van bedrijven in de bloembollensector.
 - 2033–2035: Opschalen & Afsluiten. Doel: resultaten onderzoeksprojecten beschikbaar, kennisverspreiding en invoering robuuste systemen in de praktijk.

10. Monitoring & Evaluatie

Uiteraard is het van belang om de voortgang en uitvoering van de strategische onderzoeksagenda te monitoren en evalueren. Dit proces wordt als volgt vormgegeven:

- ✓ Jaarlijkse update in SBO-bestuursvergadering.
- ✓ Twee uitgebreide evaluatiemomenten worden ingepland:
 - 2027, bij de aanvraag voor de verlenging van de verbindend verklaring.
 - 2032, tussentijdse resultaten, zijn we op de goede weg.
- ✓ Resultaten worden openbaar beschikbaar gesteld via de SBO-website en nieuwsbrief, artikelen in vakbladen, sectorbijeenkomsten en CRKLS.
- ✓ Jaarlijkse mogelijkheid tot bijsturing van prioriteiten op basis van evaluatieresultaten.

Contact

Stichting Bloembollenonderzoek
Louis Pasteurlaan 6
2719 EE Zoetermeer
www.bloembollenonderzoek.nl
E info@stichtingbloembollenonderzoek.nl

Colofon

2026, copyright Stichting
Bloembollenonderzoek
Ontwerp Grafisch ontwerp bureau
Tine van Wel
Tekst Prisca Kleijn
Fotografie René Faas

SBO

Stichting
Bloembollenonderzoek